

OBAVIESTI BISKUPSKOGA ORDINARIJATA U MOSTARU

Broj: 299/60:

O b r e d i S v e t e S e d m i c e imaju se držati u svakoj župi, gdje postoji crkva, ali na dostojan način i prema uputama, koje je dao Sveti Zbor Obreda. Obrede moraju najprije sami svećenici dobro poznavati. Nije dosta, ako se oni samo jednom pro-uče, nego to treba svake godine ponovno učiniti. Isto tako treba svake godine u korizmi vjernicima značenje tih svetih obreda tumačiti. Posebno pak treba svake godine temeljito poučiti ministra-te, koji će pomagati svećeniku kod tih svetih obreda. Bez temeljite pouke ministranata nije uopće slobodno vršiti svete obrede, jer bi to bilo više in destructionem quam in aedificationem.

Nije zgorega podsjetiti, da se misa na Veliki četvrtak ne smije početi prije 4 sata popodne niti poslije devet sati navečer. Na Uskršnju vigiliju obrede treba početi negdje iza 10 sati uvečer tako da misa mogne započeti oko pola noći. Poželjno je, da se u svim župama drži ovaj sat. Ali kojim je župnicima radi njihovih posebnih prilika Ordinarij dozvolio, da mogu početi s obredima Uskršnje vigiliye ranije, ne smiju togā činiti prije večernjega sumraka ili pak najranije po potpunom zalasku sunca.

Poželjno je, da što veći broj vjernika tih dana pristupi k sv. pričesti. Na V. Četvrtak i na Uskršnju vigiliju slobodno je dijeliti sv. pričest zdravim osobama samo pod svetom misom ili neposredno poslije mise, dok na Veliki Petak jedino i isključivo za vrijeme same liturgijske funkcije.

Naročitu brigu valja posvetiti, da se što pobožnije i uz što veće sudjelovanje vjernika obavijavno klanjanje Presvetom Sakramantu, koje ima početi odmah po svršetku mise i trajati barem do pola noći u v.e.

Broj: 300/60:

K a t e h i z a c i j a vjernika, a posebno mlađeži spada medju najstrože dužnosti župnika, stoga se ima revno i savjesno obavljati prema propisima kanona 1329 - 1335 CZ. Katehizacija po svojoj važnosti dolazi poslije mise i sakramenata na prvo mjesto, dakle prije pobožnosti Križnoga puta ili bilo koje druge pobožnosti. Radije dakle u slučaju potrebe ispustiti i blagoslov i Put križa nego li katehizaciju.

Roditelje treba često upozoravati, da je njihova velika i stroga dužnost, da salju djecu na vjeronauk. Koji su u tom vrlo nemarni, čine teški grijeh.

Za katehizaciju djece neka župnici nadju sebi i pomagača. Tu dolaze u obzir u prvom redu redovnice, ako ih ima u župi. Zatim preko praznika sjemeništarci, posebno bogoslovi. A onda može se upotrebiti i koja druga pobožna duša, bilo muškarac ili ženska, koja ima za to volje i sposobnosti. Ovakvim osobama Ordinarijat će na preporuku župnika izdati i posebni dekret, kojim se ovlašćuju na predavanje vjeronauka djeci.

Valja pripaziti, da kateheza ne bude didaktična, nego didaskalična. Da se ne obraća samo na razum, nego i na volju i srce slušalaca. Pa da tako svaka kateheza bude neka vrst propovijedi sa zgodnom peroracijom na kraju, da u katehezi protumačenu istinu radosna srca vjerujemo i prema njoj da svoj život uredimo.

Broj: 301/60:

P r o p o v i j e d a n i e riječi Božje u nedjelje i zapovijedane svetkovine prema kanonu 1344 druga je teška dužnost dušobrižnika. Da bi tu dužnost uspješno obavili, treba da se svaki put za propovijed temeljito priprave. Preporuča se svim svećenicima, naročito mладјимa, da svaku propovijed po mogućnosti pismeno izrade. Propovijed mora sadržavati samo riječ Božju i ništa drugo. Propovijed neka ne bude preduga, stoga redovito neka ne traje više od 20 minuti. Svećenici koji biniraju pa drže po dvije propovijedi, mogu biti još kraći, ali neka onda nastoje, da ta kratka propovijed bude zbilja jezgrovita i sočna.

Razne naredbe i upute, koje župnici pod misom daju, neka budu što kraće formulirane, da ne izgledaju kao kakva druga propovijed. One se čitaju uz propovijed ili na koncu mise, poslije zadnjega Evandjela a prije Andjeo Gospodnjeg. Nipošto nije slobodno čitati naredbe iza pričesne molitve, jer je to nedopušteno prekidanje svete mise.

Broj: 302/60:

B l a g o s l o v k u Ć a, u kojoj župi još nije zaveden, neka se što prije zavede. Tu priliku trebaju župnici iskoristiti, da što bolje upoznaju svoje žurljane i prilike, u kojima žive, kao i poteškoće, s kojima se bore. Neka ne napuste nijedne kuće, a da nisu rekli koju utješnu i pobudnu riječ.

Broj: 303/60:

S v e t o s t o b i t e l j s k o g a ž i v o t a nažalost sve više popušta i po selima. Stoga neka se svećenici i u propovijedi i u ispovijedi svim silama bore protiv onih poroka, koji nigrizaju zdrav obiteljski život. U tu svrhu neka se trajno služe uputama, koje su prošle godine dali Biskupi u svojoj korizmenoj poslanici.

Broj: 304/60:

N e d j e l j n i p o ċ i n a k ne održava se svuda onako, kako bi trebalo. Skrećemo pažnju dušobrižnicima, da se pozabave i tom točkom crkvene discipline kako na propovjedaonici tako i u ispovjedaonici.

Broj: 305/60:

Z a m i e n u z a p r i j e č e n o g a ž u p n i k a, pa bilo to uslijed bolesti ili zbog kojeg drugog razloga, preuzima odmah najbliži susjedni župnik, i to sve dotle, dok Ordinarijat drugačije ne naredi. Župnik, koji tako ima brigu za dvije župe, ipso facto dobiva ovlast biniranja u nedjelje i svetkovine, da može u obje župe reći u te dane po jednu misu. No gdje u župi ima kapelan, uprava župe prelazi na kapelana.

Broj: 306/60:

D u h o v n e v j e ž b e prema kanonu 126 dužni su svećenici obavljati najmanje svake treće godine, a bilo bi poželjno, da se, po slavu, mogućnosti i svake godine. Kako ne postoji mogućnost, da bi se te duhovne vježbe mogle održati na području naše biskupije, ovim se u pućuju svećenici, da se priključe svećeničkim duhovnim vježbama po drugim hrvatskim biskupijama, gdje se one drže. O obavljenim duhovnim vježbama treba dostaviti Ordinarijatu pismenu potvrdu radi evidencije.

Broj: 307/60:

N a j o b i č n i j e k a n o n s k e k a z n e sadržane u Crkvenom Zakoniku. → Da bi odvratila vjernike od nekih težih

prestupaka, Sveta je Crkva te prestupke udarila posebnim teškim kaznama. Te se kazne zovu crkveno izopćenje /ekskomunikacija/ ili, kako narod kaže crkveno prokletstvo. Biskup ima dužnost po kanonu 336. CZ da bđije nada tim, da se u biskupiji savjesno vrše svi crkveni zakoni. Radi toga potrebno je, da Biskup svojim vjernicima objavi i crkvene kazne zakone i kazne koje je Crkva odredila za one, koji te zakone krše. To ćemo učiniti ovdje. Nabrojiti ćemo samo neke zakone, koje bi naime i obični vjernici mogli prekršiti i čiji prekršaj povlači za sobom kaznu crkvenoga izopćenja, da bi vjernici znajući to lakše se čuvali i grijeha i kazne. Svećenici su dužni svake godine jedamput s oltara ovo vjernicima protumačiti i pročitati.

Crkveno izopćenje je od svih crkvenih cenzura najteže. Izopćenik nema prava prisustvovati svetoj misi, ne smije primati svetih sakramenata, ne može dobiti oprosta niti ima udjela u crkvenim molitvama, ne može biti kum niti sudjelovati u crkvenim činima, niti zadobiti kakvu povlasticu ili položaj u Crkvi. Ukratko, smatra se kao da nije više član Svetе Crkve. Odriješiti od ove kazne ima samo onaj pravo, kome je kazna pridržana. Ima naime izopćenja, koja su pridržana Biskupu, a ima ih, koja su pridržana Svetom Ocu Papi. Papi pridržana izopćenja mogu opet biti pridržana na jednostavan način, na poseban način ili na najposebniji način.

A/ U izopćenje pridržano Biskupu upadaju:

1/ Katolići, koji sklope vjerski brak pred službenikom tudej vjere.

2/ Koji se kod sklapanja braka obvežu, da će svu ili samo neku djecu odgojiti nekatolički.

3/ Koji daju krstiti svoju djecu po nekatoličkom obredu.

4/ Koji daju, da im se djeca odgoje u nekatoličkoj vjeri.

5/ Koji tvorno napisu osobu ili slobodu ili čast Bogu posvećene osobe; na svećenika, klerika, redovnika i redovnicu.

6/ Koji izvrši pobačaj.

B/ U izopćenje pridržano Papi jednostavnim načinom upada:

1/ Tko prisvoji crkvena dobra,

2/ Tko bilo na koji način sudjeluje u dvoboju,

3/ Svećenik ili Bogu svečano zavjetovana osoba, ako pokuša sklopiti makar samo i civilni brak, kao i ona druga stranka, koja s tim posvećenim osobama sklapa brak.

C/ U izopćenje pridržano Papi na poseban način upadaju:

1/ Koji otpisuju od katoličke vjere.

2/ Koji izdaju ili bez dozvole čitaju knjige napisane od odmetnika od vjere, od knivovjernika ili raskolnika, ako te knjige brane i zagovaraju otpad od vjere, knivovjerje, raskol.

3/ Koji putem lajičke vlasti kušaju spriječiti objavlјivanje ili izvršenje Papinih pisama i naredba.

4/ Koji izdaju naredbe protivne slobodi i pravima Crkve, te koji putem lajičke vlasti sprečavaju vršenje crkvene jurisdikcije.

5/ Tko bez dozvole Svetoga Oca tuži svoga Biskupa civilnom suđu.

6/ Tko tvorno napane Biskupa, bilo na njegovu osobu ili slobodu ili čast,

7/ Koji ustaju protiv zakonite crkvene vlasti i kušaju na bilo koji način potkopati crkveni auktoritet, kao i oni koji bez ovlaštenja više crkvene vlasti zaposjedu neku crkvenu službu ili položaj.

D/ U izopćenje na najposebniji način pridržano Papi upada:

- 1/ Tko baci i tako pogradi posvećenu hostiju.
- 2/ Tko bez dozvole Svetoga Oca posveti nekoga za Biskupa ili tko se dadne tako posvetiti.

3/ Tko se drzne izravno povrijediti ispovjednu tajnu.

KK U navedena crkvena izopćenja upadaju ne samo počinitelji krivičnoga djela, nego i svi njihovi pomagači, ako se djelo ne bi počinilo bez njihova sudjelovanja.

Broj: 308/60:

S u b o t n e m i s e z a m l a d e ž → Dekani, koji još nisu dostavili izvještaja, u koju će subotu pojedini svećenik njihova dekanata čitati svetu misu za mladež, neka to prvom zgodom učine, da Ordinarijat može o tome voditi evidenciju.

Broj: 309/60:

Na posljednjim k o r o n a m postavljeni su razni upiti. Na njih će se odgovoriti na Veliki četvrtak na konferenciji sa Dekanima poslije mise sv. Krizme.

Broj: 310/60:

Na Ordinarijatu se mogu dobiti slike Sv. Oca I v a n a XXIII, a takodjer se mogu dobiti i oltarnici.

Broj: 311/60:

S r e b r e n a k u t i j a za nošenje sv. pričesti bolesnicima s natpisom "Ovo je shatula sv. Mihovila u Lapčanima 1726" nadjena je u splitskom autobusu i predana Biskupsom Ordinarijatu u Splitu na čuvanje. Traži se vlasnik.

Broj: 312/60:

✓ U s k r s n a č e s t i t k a

Svim svećenicima, redovnicima i redovnicama te svima vjernicima mostarsko-duvanjske i trebinjske biskupije želim sretan Uskrst s vrućom moljom Uskrslom Spasitelju, da izlije obilje svoje milosti i svoga blagoslova na sve pojedince, na sve obitelji, na svaku župu i na cijelu našu biskupiju.

Mostar, dne 7. travnja 1960.

+ P E T A R, biskup.

OBAVIJEŠTI I NAREDBE BISKUPSKOGA ORDINARIJATA U MOSTARU

Broj: 732/60: NAŠ NOVI METROPOLITA.

Na 16. srpnja o.g. umro je u 89 godini života dugogodišnji nadbiskup i metropolita vrhbosanski dr. Ivan Šarić. Za ispokoj njegove duše po dužnosti odslužene su u Mostaru svečane pontifikalne zadušnice. Na ispravnjenu sarajevsku stolicu imenovala je sada Sv. Stolica preuzv.g. Dr. Marka Alaupovića za novoga nadbiskupa vrhbosanskoga i metropolitu crkvene pokrajine Bosne i Hercegovine. Novom našem Metropoliti od srca čestitam sa željom, da ga Božja milost i nebeski blagoslov prati u njegovu odgovornom radu.

Broj: 733/60: POSVETA CRKVE.

Na Rokovdan dne 16. kolovoza o.g. svečano je obavljena posveta nove župske crkve Gospina Uznesenja na Trebinji u Popovu Polju. Kod obreda asistirali su Biskupu uz domaćega župnika vlč. don Matu Šimovića još šestorica svećenika i trojica bogoslova. Sa velikim zanimanjem pratilo je svete obrede oko tri hiljade vjernika.

Broj: 734/60: POSVETA OLTARA.

Na 16. lipnja posvećen je novi oltar u župskoj crkvi Gospe od Zdravlja u župi Veljaci kod Ljubuškoga, isto uz asistenciju velikoga broja svećenika i u prisutnosti od više tisuća vjernika.

Broj: 735/60: PROSLAVA BLAGDANA SV. ANTE NA HUMCU.

Na 13. lipnja svečano je proslavljen blagdan zaštitnika humačke župe sv. Ante Padovanskoga. Biskup je tom zgodom održao pontifikalnu svetu misu i veliku propovijed. Kod proslave je sudjelovalo najmanje petnaest tisuća vjernika, pa je stoga služba Božja morala biti držana pod otvorenim nebom ispred župske crkve.

Broj: 736/60: SVETA KRIZMA održan je ove godine u župama Mostar, Jablanica, Konjic, Glavatićevo, Trebinja, Humac i Blagaj. Biskup, koji je počeo ponovno obilaziti dijecezu u g. 1958. završio je time potpuno pastoralnu vizitaciju cijele biskupije i svih župa. Naročito su posjetom Biskupovom bili obradovani župljeni župe Glavatićevo, jer kod njih nije bilo sv. krizme poslije 1912. godine, pa su svoju djecu vodili na krizmu u susjednu župu Konjic.

Broj: 737/60: MLADA MISA.

U nedjelju dne 17. srpnja rekao je svoju prvu svetu misu u svojoj rodnoj župi Grlićićima kod Vitine vlč. Don Josip Radišić. Mladomisnik potječe iz jedne prave levitske obitelji, koja je osim njega dala Crkvi već četvoricu svećenika, koji su svi živi i rade na njivi Gospodnjoj.

Broj: 738/60: REDJENJA STRANIH BOGOSLOVA:

Na 12. kolovoza redjeni su u Mostaru za djakone dvojica bogoslova splitske biskupije, a na 13. kolovoza i za prezbiterе.

Zbog zapriječenosti preuzv. splitskog Biskupa naš je dijecezanski Biskup u nedjelju 3. rujna zaredio u Imotskom za svećenike sedmorici bogoslova franjevačke redovničke provincije Presv. Otkupitelja iz Splita, a sutradan t.j. 4. srpnja podijelio je u Makarskoj Red Subdjakonata šestorici bogoslova, a dva posljednja niža Reda petorici bogoslova spomenute franjevačke provincije, dok je na 12. srpnja u crkvi samostana Živogošće odielio dva posljednja niža Reda jednom bogoslovu također franjevačke provincije Presv. Otkupitelja.

Broj: 739/60: PROSLAVA U GOSPINU SVETIŠTU VEPRIC.

U Vepricu kod Makarske, gdje se nalazi zavjetno svetište Gospe Lurdske, na poziv uprave svetišta održao je naš Biskup navečer uoči Male Gospe propovijed i vodio procesiju sa svijećama. Na samu Malu Gospu Biskup je održao pontifikal sa propovijedju, a zatim vodio teoforičnu procesiju. Na proslavi u Vepricu sudjelovalo je nekoliko pobožnih osoba iz Duvna(Rašeljke,Bukovica) u našoj biskupiji.

Broj: 740/60: PUČKE MISIJE održane su s velikim uspjehom u župama Čapljinji i Studencima, a u toku su u župi Konjic. Misije u Čapljinji i Studencima držali su Oci Isusovci, a u Konjicu drže Oci Dominikanci. Ordinarijat ponovno poziva sve župnike, u čijim župama nisu u posljednje vrijeme održane misije da uznastoje, kako bi se one što prije održale. To je dužnost, koju nam nalaže Kodeks u kanonu 1349.

Broj: 741/60: OBLAĆENJE ČČ. SESTARA.

U provincijalnoj kući Školskih Sestara III. Reda sv. Franje u Bijelom Polju kod Mostara na svetkovinu Sv. Ružarja dne 7. listopada primio je dijecezanski Biskup deset kandidatica u novicijat obukavši ih u redovničko odijelo.

Broj: 742/60: POSJETA ČASNE MAJKE.

Časna Majka Školskih Sestara iz Rima S.M. Terezija Vidan boravila je u dijeceziji od 5. do 12. studenoga u vizitaciji svojih Sestara. Ona je posjetila i Biskupa na 7. studenoga.

Broj: 743/60: SMRT Dr.Fra SMILJANA ZVONARA.

Na 12. kolovoza umro je u mostarskoj državnoj bolnici bivši župnik i gvardijan mostarski Dr. fra Smiljan Zvonar u 41. godini života. Sprovod pokojnika lično je vodio sam dijecezanski Biskup. Sprovodu je prisustvovalo nekoliko desetina svećenika i ogroman broj vjernika.

Broj: 744/60: ŠTOVANJE PRESVETE KRVI ISUSOVE.

Sveti Otar Ivan XXIII, koji je veliki štovatelj Presvete Krvi, želi, da se njezin kult pojača u cijeloj Crkvi. Radi toga je svećano odobrio i objavio posebne litanije u čast Presvete Krvi Isusove, da se privatno i javno mole po čitavom katoličkom svijetu. Te se litanije imaju uvrstiti u Rimski Obrednik poslije litanija Srca Isusova. Hrvatski prijevod tih litanija tiskat će se u djakovačkom Vrijesniku. Neka svaki župski ured sačuva sebi tekst tih litanija. Te se litanije u našim biskupijama imaju ubuduće javno moliti kod blagoslova na prvu nedjelju mjeseca srpnja. Tko pobožno te litanije izmoli, dobiva svaki put sedam godina oprosta. A potpuni oprost dobiva, uz običajene uvjete, tko ih moli cijeli mjesec svaki dan.

Broj: 745/60: IZMJENA U OBREDU KRŠTENJA ODRASLIH.

Po odluci Sv. Kongregacije Obreda ukida se u obredu krštenja odraslih tekst u Naslovu II, glava IV, br.10(Veliki Obrednik, str. 28-29) od riječi: "A ako se katekumen obratio od poganske bludnje" pa sve do riječi: "... i spomene poimence sljedbu, iz koje dolazi". Isto tako slični tekst na str. 56. Ovu promjenu treba odmah zabilježiti u Obredniku.

Broj: 746/60: MOLITVE IZA SV. MISE.

Dekretom od 9.III. 1960. odredila je Sv. Kongregacija Obreda, da se mogu izostaviti molitve poslije mise:

- 1) kad se služi sv. misa pro sponsis ili prigodom prve sv. pričesti, svećane zajedničke pričesti, sv. Redjenja ili redovničkih zavjeta;
- 2) kad neposredno iza misa slijedi kakva druga funkcija;
- 3) kad je pod misom propovijed;
- 4) kad je recitirana misa(missa dialogata), ali ovo samo u nedjelje i blagdane.

Broj: 747/60: MOLITVA POSLIJE PRIČESTI, IZVAN SV. MISE.

Mnogi svećenici, kad pričešćuju izyan sv. mise, pogrešno mole na koncu obréda oraciju "Bože, koji si nam u divnom Sakramantu... sa kratkom konkluzijom(kao kod blagoslova), a mora se moliti sa dugom konkluzijom(R.Obrednik, str. 92.).

Broj: 748/60: MOLITVE ZA OPCI CRKVENI SABOR.

Sv. Otac najavio je u bliskoj budućnosti održavanje novoga općega crkvenoga sabora, koji će se zvati drugi vatikanski. Priprave za taj sabor već su u toku. Želja je Sv. Oca, da bi se svi katalici što ustrajnije molili za uspjeh ovoga općega sabora. Da bismo udovoljili želji Sv. Oca, neka svaki župnik kod svake pučke mise naredi puku barem 1 Očenaš na čast Duha Svetoga za uspjeh sabora.

Broj: 749/60: NOVE RUBRIKE.

Sa 1. siječnja 1961. stupaju na snagu nove rubrike, koje unose krupne promjene i u misal i u breviјar. Rubrike će biti otiskane u Direktoriju za g. 1961., pa stoga neka svećenici marljivo proučavaju taj Direktorij. Ovdje donesimo samo neke markantnije izmjene.

1) Neki se blagdani potpuno brišu iz kalendara kao na pr. blagdan Našašća sv. Križa 3. svibnja. Deset se blagdana reducira na samu komemoraciju, na pr. blagdan Karmelske Gospe 16. srpnja. Uvode se novi blagdani: Spomen Krštenja Isuseva 13. siječnja, sv. Grgur Barbarigo, 17. lipnja, sv. Antun Marija Claret 23. listopada.

2) Blagdani se dijele na tri klase: blagdani I., II. i III. reda. Samo blagdani I. reda, njih 50 na broj, imaju 9 lekcija u Matutinu. Nedjelje i blagdani III. reda imaju odsada samo 3 lekcije.

3) U Primi se više nikad ne moliti četvrti psalam.

4) Karizmene ferije su treće klase, pa imaju prednost pred blagdanima trećega reda(odsadašnja festa duplicita majora, minora et semiduplicia). Prema tome u karizmi će se uzimati misa de feria uvijek osim na velike blagdane I i II reda.

5) Svećenici, koji ne prisustvuju procesiji, morat će moliti Litanije Svih Svetih samo na Markovdan, a ne više i na Prosne dane.

6) U misama na kvatrene subote mora se čitati samo prva lekcija, dok su ostale ad libitum.

7) ITE MISSA EST govori se odsada i u ljubičastim misama.

8) Naučitelji Crkve neamaju više u misi CREDO.

9) Posljednje evandjelje ispušta se u trećoj misi na Božić i u mrtvačkim misama, kad neposredno slijedi absolutio ad tumbam.

10) Kad pričešćivanja vjernika pod misom više se ne moliti Confiteor niti se daje odriješenje, nego se samo moliti: Ecce Agnus Dei i tripot: Domine, non sum dignus...

Kako smo rekli, nove rubrike stupaju na snagu istom sa 1. siječnja slijedeće godine. Prema tome nije se njima slabodno odmah služiti. Treća dakle misa na Božić imat će ove godine, posljednji put, zadnje evandjelje, etc.

11) ORATIONES IMPERATAE. Nove rubrike ne preporučuju, da bude stalnih imperata, nego samo od vremena do vremena, kad budu to po- sebne potrebe iziskivale, i dokle te potrebe budu trajale. U vezi s time dokidaju se sve dosadašnje imperate.

12) ORATIO PRO PAPÀ moli se po novim rubrikama samo na dan krunisanja 4. studenoga, a ne više i na dan izbora 28. listopada. Novost je i to, da se ova oracija mora moliti sub unica conclusio-ne cum oratione missae, i to ne samo u pjevanim nego i u tihim misama.

Pro fero externo slavi se u našoj biskupiji dan Papina kru-nisanja, tzv. Papin dan u prvu nedjelju poslije 4. studenoga, ukoliko ne dodje nedjelja na sam taj dan. Taj dan uzima se takodjer oratio imperata pro Papa, ali samo u onim misama, koje se drže u vezi s proslavom Papina dana. Pod misom drži se prigodna propovijed o papinstvu, a poslije mise Te Deum.

13) ORATIO PRO EPISCOPO. Prema novim rubrikama molit će se odsada samo na dan konsekracije (a ne i na dan elekcije kao dosada) t.j. na 4. listopada i to sub unica conclusione cum oratione missae, u pjevanim misama isto tako kao i u tihim. Oracija se mora moliti na taj dan i u crkvama, gdje je sv. Franjo patron, pa se slavi kao blagdan prvoga reda.

Broj: 750/60: KATEHIZACIJA SREDNJOŠKOLSKE MLADEŽI.

Ima djaka, koji dolaze iz raznih seoskih župa u srednje škole u Mostaru. Neki od njih ne znaju, da se u Mostaru redovito drži katehizacija za srednjoškolce, jer nedjeljom idu svojoj kući na selo, pa ne prisustvuju misi u mostarskoj crkvi, gdje se oglasuje vrijeme i raspored te katehetske pouke. Neka stoga župnici seoskih župa upozore đake sa svoga teritorija, da se informiraju u mostarskom župskom uredu o vremenu te katehizacije, pa neka i oni njoj prisustvuju.

Broj: 751/60: NOVA BIBLIJA.

Doskora će u Zagrebū izići nova Biblijska povijest, koja će uz Kršćanski Nauk služiti kao službeni udžbenik za katehizaciju mlađeži. Oba ova udžbenika dobro će doći i starijim osobama, da osvježe i upotpune svoje vjersko znanje. Preporučamo, da svaka kršćanska kuća nabavi obe ove knjige, pa da se zajednički iz njih čita, naročito nedjeljama i svetkovinama. Ovu preporuku Ordinarijata neka župnici pod misom objave svojim vjernicima.

Broj: 752/60: ZAKON O GROBLJIMA.

Izišao je novi republički zakon BiH o grobljima. Donosimo ovdje samo neke članove toga zakona, koji su za župnike posebno aktualni.

Član 2. Groblja su komunalni objekti, kojima upravljaju općinski narodni odbori.

Član 6. Na groblju se ne mogu održavati skupovi, ukoliko nisu u vezi sa sahranom umrlih ili sa uobičajenim pomenima. -Na groblju se mogu vršiti vjerski obredi u skladu s propisima, koji se odnose na vjerske zajednice.

Član 9-11. Groblja osnivaju ONO-i, a mogu ih osnivati i mjesni odbori.

Član 40. Novčano do 20.000 kaznit će se lice, koje a) održi skup na groblju ili učestvuje u takvom skupu, ukoliko skup nije u vezi sa sahranom ili vjerskim obredom, b) uskrati odobrenje za sahranu umrloga.....

Član 43. Općinski narodni odbori preuzet će upravljanje grobljima u roku od tri godine od stupanja na snagu ovoga zakona u naseljenim mjestima gradskog karaktera, a u roku od pet godina u naseljenim mjestima, koja nisu gradskoga karaktera. Izvršno Vijeće može ove rokove produžiti na šest odnosno deset godina.

Broj: 753/60: DACE ZA POKOJNE.

Ordinarijat je još g. 1943. posebnom naredbom pozvao župnike, da se bore protiv nelijepoga i nekršćanskoga običaja davanja tzv. dača prigodom sahrane pokojnika. Gdje se taj običaj još nije posve iskorijenio, neka župnici prema ranije danim uputama, na zgodan i razborit način nastoje to dokinuti.

Broj: 754/60: MOTORNA VOZILA.

U zadnje vrijeme dobili su razni župnici motore, da im bude lakše posluživati župe. Motori su dobiveni jedino u svrhu zgodnije pastorizacije. Nije dakle slobodno motore dobivene na poklon radi pastve iskorisćavati za kojekakve privatne nepotrebne izlete. Motore treba upotrebljavati prema intenciji darovatelja.

Ima motora i jačega kapaciteta. Ne audeat ullus sacerdos sub quocunque praetextu et quavis de causa, personam alterius sexus, licet propria soror sit, secum vehere sub poena suspensionis ab officio et jurisdictione ipso facto incurrenda.

Broj: 755/60: STRANI ISPOVJEDNICI i PROPOVJEDNICI.

Korisna je, a i potrebna stvar od vremena do vremena, naročito u Adventu i Korizmi, pozivati strane svećenike, da u župi propovijedaju i ispovijedaju. Gdje je poteško dobiti posve stranoga svećenika, mogu se i pojedini susjedni župnici međusobno zamjenjivati, kako je to predloženo na koroni stolaškoga dekanata. Naime, dvojica se župnika, dogovore, te i te nedjelje ja ču govoriti pučku misu u tvojoj župi, a ti češ u mojoj; obojica čemo to svijetu unaprijed objaviti, pa čemo prije mise takodjer ispovijedati vjernike, koji to budu tražili. Ovakve male promjene i izmjene ne će biti zgorega. Ali gdje se može, bolje je pozvati jednoga stranoga svećenika, koji će u prisutnosti domaćega župnika i propovijedati i ispovijedati župljane.

Broj: 756/60: NEČEDNA NOŠNJA.

U nekim župama ima nečedne nošnje naročito medju ženskima. Neke osobe znaju dolaziti i u crkvu nezgodno obučene. Taj nevaljali običaj ne samo da se ne umanjuje, nego se još i povećava. Postoje naredbe crkvene vlasti u tom pogledu, pa se tih naredaba treba držati. Nečedno obučene osobe ne smiju se pripuštati na svete Sakramente. Treba ih odstraniti i od službe Božje, ako se to može zgodno izvesti.

Broj: 757/60: DOLAZAK PRIVATNIH STRANAKA ORDINARIJATU.

Mnogi vjernici u raznim svojim potrebnim duhovnim i vremenitim obraćaju se na Ordinarijat. Te su stranke Ordinarijatu većinom lično nepoznate. Da bi se izbjeglo eventualnim prevarama, potrebno je, da stranke dodju na Ordinarijat s pismenom preporukom svoga župnika, koji će posvjedočiti, da se stranka zbilja nalazi u potrebi i da je dostojna pomoći.

- 6 -

Broj: 758/60: UMAKNUĆA.

Na jednoj koroni stavljen je prijedlog, da se ponovno objave naredbe, koje je Ordinarijat tijekom vremena izdavao u svrhu, da se stane na put umaknućima t.j. nezakonitom prevodjenju nevjenčanih djevojaka. Prijedlog je motiviran time, što mlađi svećenici nisu u tu stvar upućeni, a ne mogu dobiti ranijih naredaba Ordinarijata, budući da su u nekim župama propali arhivi za vrijeme rata. Evo ukratko tih odredaba.

1) Prije svega mora se bezuvjetno zahtijevati, da se ženska čim prije vrati natrag u kuću svojih roditelja. Ači ako su roditelji krivi, što je došlo do umaknuća, jer su svojoj kćeri smetali slobodu udaje, ne bi bilo uputno djevojku vraćati roditeljima, jer bi oni i dalje mogli na nju vršiti nedozvoljenu presiju. Stoga će u takvom slučaju župnik po svojoj razboritosti smjestiti umaknuto u jednu drugu prikladnu kuću, koja nije u rodbini s kućom umicatelja niti odveć blizu njegove kuće. Tu će umaknuta ostati sve do vjenčanja.

2) Tek kad se je umaknuta povratila, smije se pisati Ordinarijatu i moliti otpust od prekršaja umaknuća i dozvolu za obavljanje zaruka.

3) Obred vjenčanja u crkvi obavit će se kod ovakvih krivaca manje svećano nego kod drugih, koji postupaju redovitim načinom (na pr. zaručnica dolazi na vjenčanje bez djevojačkoga vijenca i tome slično).

4) Krivci umaknuća godinu dana ne mogu za kaznu kumovati u crkvi kod sv. Sakramenata.

5) Korona duvanjskoga dekanata predložila je, da se stranke, koje su učinile umaknuće, ne oglasuju javno u crkvi, nego da se njihova imena izlože pismeno na vratima crkve. Ordinarijat na temelju kanona 1025 to dopušta ad experimentum na tri godine.

6) Umaknuta ne smije se nipoštovati vjenčati, ako se nije rastavila od umicatelja. Prema umaknuće redovito ne znači otmicu (raptus), jer se vrši s pristankom djevojke, ipak je bilo slučajeva, da je ženska bila silom odvedena, dakle u formalnom smislu ugrabljena. Sama mogućnost, da je ipak bilo upotrebljeno nasilje kod prevoda djevojke, imperativno traži u svakom slučaju, barem ad cautelam, primjenu kanona 1074. t.j. da se ženska prije vjenčanja bezuvjetno osložodi ispod vlasti umicatelja. Inače, ako se razočara u braku, može tražiti poništenje braka ex titulo vis et metus, pa će župnik, koji je vjenčao umaknuto, a da ju nije prije rastavio, morati teško odgovarati.

7) Po mogućnosti treba rastaviti barem 24 sata pred crkveno vjenčanje i one, koji više godina žive crkveno nevjenčani, pa su već i djecu izrodili. Ovdje se ne traži rastava radi osiguranja slobode ženskoj stranci, nego radi potrebne priprave na sv. ispovijed. Pred vjenčanje trebaju se stranke ispovijediti. A kakva je to ispovijed, ako oni iz kuće grijeha idu ravno na sv. Sakramenat? Trebaju provesti barem onu noć neposredno pred vjenčanu ispovijed sub diverso tecto, da se malo priprave i skruše za svu prošli život, pa tako dostojno prime sv. Sakramente ispovijedi i pričesti. Gdje nije nikako moguće ni tega postići, bolje će biti i bez toga ih crkveno vjenčati, nego pustiti ih da i dalje žive u grijehu.

Broj: 759/60: MISE ZA MLADEŽ I KRŠĆANSKU OBITELJ.

Prešle godine pozvao je Ordinarijat sve župnike, da bi dragovoljno jedne subote na čest Gospo odslužili svetu misu za našu mladež i za kršćanski duh po našim obiteljima.

Svi su se župnici tome pozivu velikodušno odazvali. Tako će se se od-sada služiti te svete mise u našoj biskupiji kroz sve subote u go-dini, a na neke prve subote u mjesecu služit će se i po dvije mise.

Ordinarijat je napravio raspored, po kojem će se te mise služiti, pa neka svaki župnik odmah to zabilježi u svoj direktorij za 1961.g.

Siječanj: 7. Biskup. Zatim župnici pojedinih župa ovim redom:
14. Ravno; 21. Trebinja; 28. Donji Gradac.

Veljača: 4. Donje Hrasno i Stolac; 11. Rotimlja; 18. Prenj-Dubrave;
25. Dračevo.

Ožujak: 4. Gabela i Čapljina; 11. Blagaj; 18. Nevesinje; 25. Goranci.
Travanj: 1. Mostar; 8. Potoci; 15. Jablanica; 22. Konjic; 29. Glavati-čeva.

Svibanj: 6. Kruševac i Ploče; 13. Gradac-Blizanci; 20. Gradnići;
27. Čerin.

Lipanj: 3. Čitluk; 10. Međugorje; 17. Studenci; 24. Vitina.

Srpanj: 1. Grljevići; 8. Klobuk; 15. Šipovača-Vojnići; 22. Veljaci;
29. Humac.

Kolovoza: 5. Drinovci i Tihaljina; 12. Ružići; 19. Grude; 26. Gorica.

Rujan: 2. Ledinac; 9. Rasno; 16. Ljuti Dolac; 23. Most. Gradac; 30. Crnač.

Listopad: 7. Širčoki Brijeg; i Izbično; 14. Kočerin; 21. Posušje;
28. Posuški Gradac.

Studenj: 4. Rakitno i Vir; 11. Roško Polje; 18. Bukovica; 25. Šećenica.

Prvacinac: 2. Kongora i Šuica; 9. Duvno; 16. Grabovica; 23. Priseće;
30. Rašeljke i Vinica.

Negdje župnici obavijestite unaprijed svoje vjernike, da će se te i te subote služiti sv. misa u njihovoj župi na čast Bl. Gospi za našu mladež i naše kršćanske obitelji, pa pozovu župljane, da i oni kod tega sudjeluju. Ovakvu praksu može Ordinarijat samo najtoplje preporučiti.

760/60: POST I NEMRS u god. 1961. ostaje isti kao što je bio u ovoj godini 1960. Naime:

a) Dani nemrsa su svi petki u godini i još Velika Subota (cijeli dan).

b) Dani posta i nemrsa(jejunium cum abstinentia) su: Čista Srijeda, Veliki Petak, dan uoči Bezgrješnoga Začeća, Badnji dan.

c) Nije strogo obveza, ali se vrlo preporuča vjernicima, da drže nemrs i na kvatrene srijede i subote te na dan uoči Duhova. Crkvenim osobama preporuča se pak, da na ove dane uz nemrs drže i jejunium.

Zakon nemrsa ne obvezuje, ako svetkovina, pa i dokinuta, koja se slavi s pučkom misom, pane u petak. To isto vrijedi i za čisto lokalne patronе(dakle ne samo za patronе župa), kad se slave s pučkom misom - cum concursu populi.

Od zakona nemrsa izuzeti su bolesnici, vrlo teški radnici (kao kopači po rudnicima), zatim daleki putnici, pa i oni, koji ne mogu slobodno birati način svoje prehrane kao vojnici po kasarnama, zatvorenici u kaznionicama, djaci u državnim internatima, starci u uboskim domovima i slično.

761/60: VRIJEME KORIZMENE ISPOVIJEDI i USKRSNE SV. PRICESTI.

Traje kao i do sada od prve nedjelje korizme pa do svetkovine Presv. Trojstva uključivo.

762/60: NEDJELJA PROTIV PSOVKE: Ima se održati i u godini 1961 na isti nacin kao i prošlih godina, izmedju Glušne i Cvjetne nedjelje.

Broj: 763/60: POSLANICE EPISKOPATA.

Kao prošlih godina tako su i ove godine naši Biskupi sa svoje konferencije u rujnu izdali zajedničke poslanice svećenstvu i vjernicima. Poslanice bit će otštampane u djakovačkom Vijesniku. Poslanicu upućenu kleru neka svi svećenici pomoćno pročitaju i pro-uche. A poslanicu upućenu vjernicima neka svi župnici pročitaju pod pućkom misom za vrijeme Korizme.

Broj: 764/60: PITANJA ZA PROLJETNU KORONU 1961. GODINE.

1) Ivan iz osvete hoće da zapali Nikoli njegovu staju. U tu svrhu najmi za velike pare Iliju, da on to izvede. Ilija prilazeći k staji, pane s visokog zida, teško se rani i umre nakon gugog liječenja u bolnici. Nato Ivan najmi u istu svrhu Pavla. Ali ovaj ne poznavajući dobro mjesnu situaciju mjesto Nikoline zapali staju Nikolina odijeljenoga brata. Konačno Ivan najmi Šimuna, a taj, da bi što više Ivanu ugodio, osim štale zapali i sve druge gospodarske zgrade Nikoline. Šimun je za palež bio osudjen na dugogodišnji zatvor, koji je do kraja izdržao. Sad se pita:

- a) Je li Ivan dužan dati Iliju odnosno njegovoj obitelji obećanu svotu, makar da Ilija nije izvršio ugovorenoga djela, budući da ga je pad sa zida u tome spriječio? - Nadalje, je li Ivan dužan platiti Iliju, koji je nastradao u njegovoj službi, bolničke troškove te pomoći Ilijinu obitelj, koja je izgubila svoga hranitelja?
- b) Je li Ivan dužan nadoknaditi Štetu Nikolinu bratu, čiju je staju zapalio Pavao pogrešno, ali bona fide, izvršujući Ivanov nalog?
- c) Je li Ivan dužan nadoknaditi Nikoli svu štetu, koju mu je Šimun nanio, premda je ovaj donekle prešao granice mandata?
- d) Je li Ivan dužan nadoknaditi Šimunu i njegov zatvor, u koji je Šimun došao slušajući Ivana?

2) Kakvih sve inklinacija ima u sv. misi? Kod kojih molitava i kod kajik spomena kojih imena treba se nakloniti? Na koji način? Da li se inklinacija kod određenih imena vrši samo u kanonu ili i u drugim dijelovima mise, i u kojima sve?

3) Svećenik i euharistijski Utamničenik ljubavi (kratka egzorta).

Broj: 765/60: BOŽIĆNA ČESTITKA:

Biskup čestita svim svećenicima, redovnicima i redovnicama te svima vjernicima u biskupijama mostarsko-duvanjskoj i trebinjsko-mrkanjskoj veliku svetkovinu Rodjenja Sina Božjega s onim tradicionalnim riječima: Na dobro Vam došao Božić i Sveti Porodjenje Isusovo!

Ova Biskupova čestitka neka se objavi svemu puku za vrijeme božićne mise.

Mostar, početkom prosinca 1960. godine.

+ P E T A R, b i s k u p.